

دانشگاه علوم پزشکی
و خدمات بهداشتی درمانی اردبیل

دانشگاه علوم پزشکی اردبیل

دانشکده پزشکی

پایان نامه جهت اخذ درجه ی دکترای حرفه ای در رشته پزشکی

عنوان:

روانسنجی و اعتبارسنجی پرسشنامه ی شخصیت سنجی Zanarini در بیماران اختلال شخصیت مرزی
مراجعه کننده به درمانگاه روانپزشکی بیمارستان فاطمی اردبیل در سال ۱۳۹۹

نگارش:

نادیا دوستار

اساتید راهنما:

دکتر آنتیا آذرکلاه

دکتر مهریار ندر محمدی

استاد مشاور:

دکتر پرویز مولوی

اسفند ماه ۱۴۰۰

شماره پایان نامه: پ/پ/۰۳۶

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ

الرَّحِيمِ

بسمه تعالی

دانشگاه علوم پزشکی
و خدمات بهداشتی-درمانی استان اردبیل

گواهی اصالت پایان نامه

**اینجاناب نادیا دوستار دانشجوی مقطع دکتری رشته پزشکی دانشگاه علوم پزشکی اردبیل
تأیید مینمایم که:**

- این پایان نامه بر اساس نتایج بررسیها/ تحقیقات انجام یافته توسط اینجاناب تحت راهنمایی های دکتر
آنیتا آذر کلاه و دکتر مهریار ندر محمدی بوده و بوسیله خودم انشا گردیده است و در صورت استفاده از نتایج
پژوهش ها و یا آثار دیگران بلافاصله به مرجع مورد استفاده استناد شده است و مشخصات مرجع به قسمت
منابع و مآخذ طور کامل ذکر گردیده است.

- مسئولیت صحت مطالب مندرج در این پایاننامه به طور کامل با اینجاناب است.

- این پایان نامه قبلا برای دریافت هیچ مدرک تحصیلی در سایر دانشگاه ها و موسسات آموزش عالی (هم
سطح، پایین تر یا بالاتر) ارائه نشده است.

- کلیه حقوق مادی و معنوی این پایان و محصول مستخرج از آن اعم از مقالات، نامه و هر گونه چاپ کتاب
و ثبت اختراع به دانشگاه علوم پزشکی اردبیل تعلق دارد و هرگونه استفاده از اطلاعات و یا نتایج، واگذاری
اطلاعات به افراد دیگر، چاپ، تکثیر، نسخه برداری، ترجمه و اقتباس از این پایاننامه بدون اخذ اجازه کتبی از
دانشگاه علوم پزشکی اردبیل ممنوع است.

- کلیه مقالات مستخرج از این پایان نامه تحت نام دانشگاه علوم پزشکی اردبیل (Ardabil University
of Medical sciences) به عنوان وابستگی نویسنده اول یا مسئول و با اطلاع و اجازه تمامی اساتید
راهنما و مشاور به چاپ رسیده یا خواهد رسید.

- چنانچه در هر مقطع زمانی، خلاف موارد فوق ثابت شود، عواقب ناشی از آن را می پذیرم و دانشگاه مجاز
است با اینجاناب مطابق با مقررات رفتار نموده و در صورت برخورد قانونی، هیچ گونه ادعایی نخواهم داشت.

نام و نام خانوادگی دانشجو

امضا تاریخ

- بدینوسیله اصالت و صحت نتایج این پایان نامه مورد تأیید اینجانابان، دکتر آنیتا آذر کلاه و دکتر مهریار
ندر محمدی استاد راهنما می باشد.

نام و نام خانوادگی استاد راهنما

امضا و تاریخ

تقدیم به

پدر و مادرم

این دو تکیه گاه بزرگ زندگیم ، که

هر چه دارم مدیون همراهی و

زحمات بی دریغ آنهاست.

سپاسگزاری

سپاس خدای را که سخنوران ، درستودن او بمانند و شمارندگان ، شمردن نعمت های او ندانند و کوشندگان ، حق او را گزاردن نتوانند . اکنون که باید آغازی بر یک پایان بنگارم ، بر خود لازم می دانم که از استادان عزیزم به خاطر راهنماییهای ارزشمند نهایت تشکر و قدردانی را نمایم.

فهرست مطالب

صفحه	عنوان
۳	فصل اول.....
۵	۱-۱ اهمیت موضوع و انگیزه ی تحقیق.....
۷	۱-۲ اهداف و فرضیات طرح.....
۷	۱-۲-۱ هدف کلی طرح.....
۷	۱-۲-۲ اهداف اختصاصی طرح.....
۷	۱-۲-۳ اهداف کاربردی.....
۸	۱-۲-۴ فرضیات یا سؤالات تحقیق.....
۸	۱-۳ تعریف واژه‌های اختصاصی.....
۱۳	فصل دوم.....
۱۳	۲-۱ مبانی نظری.....
۱۳	۲-۱-۱ اپیدمیولوژی.....
۱۴	۲-۱-۲ تشخیص.....
۱۴	۲-۱-۳ ملاک‌های تشخیصی DSM-5 در مورد اختلال شخصیت مرزی.....
۱۶	۲-۱-۴ خصایص بالینی.....
۱۶	۲-۱-۵ حملات روان‌پریشی.....
۱۸	۲-۱-۶ اختلال شخصیت مرزی از نگاه نظریه ی روانکاوی.....
۲۰	۲-۱-۷ نظریه روابط موضوعی.....

۲۲	۲-۱-۸ تشخیص افتراقی
۲۲	۲-۱-۹ سیر و پیش آگهی
۲۳	۲-۱-۱۰ درمان
۲۳	۲-۱-۱۰-۱ روان‌درمانی
۲۵	۲-۲ مرور متون داخلی و خارجی
۳۳	فصل سوم:
۳۴	۳-۱ نوع ، مکان و زمان پژوهش
۳۴	۳-۲ جمعیت و نمونه ی مورد مطالعه
۳۴	۳-۳ روش گردآوری اطلاعات
۳۴	۳-۳-۱ خلاصه‌ای از نحوه کلی انجام مراحل ترجمه و بومی سازی این پرسشنامه
۳۶	۳-۳-۲ جزییات روش اجرای تحقیق
۳۸	۳-۳-۳ روش تجزیه و تحلیل آماری داده ها
۳۸	۳-۳-۱ روایی صوری
۳۹	۳-۳-۲ روایی محتوا
۴۰	۳-۳-۳ روایی ملاک
۴۱	۳-۳-۴ اعتبار
۴۴	فصل چهارم :
۴۴	۴-۱ مقدمه
۴۵	۴-۲ متغیرهای دموگرافیک
۵۲	۴-۳ روایی صوری و روایی محتوا

۵۴ ۴-۴- روایی ملاک
۵۵ ۴-۵- اعتبار
۵۷ فصل پنجم:
۵۸ ۵-۱- بحث
۶۲ ۵-۲- نتیجه گیری
۶۱ ۵-۳- محدودیت مطالعه
۶۳ ۵-۴- پیشنهادات
۶۳ ۵-۴-۱- پیشنهادات برخواسته از مطالعه
۶۳ ۵-۴-۲- پیشنهادات برای پژوهش های آتی
۶۴ منابع

فهرست جداول، اشکال و نمودارها

- نمودار ۳-۱- طرح شماتیک کلی مراحل ترجمه و بومی سازی: ۳۶
- جدول ۳-۱: متغیرهای به کار رفته در این پژوهش ۴۲
- جدول ۴-۱- ویژگی های جمعیت مورد مطالعه (حجم نمونه=۲۲۰) ۴۵
- نمودار ۴-۱: گروه سنی شرکت کنندگان ۴۷
- نمودار ۴-۲: جنسیت شرکت کنندگان ۴۸
- نمودار ۴-۳: شغل شرکت کنندگان ۴۹
- نمودار ۴-۵: تاهل شرکت کنندگان ۵۱
- جدول ۴-۲- امتیازات پنل خبرگان به شاخص روایی محتوا نسخه فارسی پرسشنامه زانارینی ۵۳
- نمودار ۴-۶: نمودار سنگ ریزه ای تحلیل عاملی اکتشافی پرسشنامه ۵۶

فهرست اختصارات و کلمات کلیدی:

BPD: Disorder

BPI: Borderline Personality Inventory

CVI: Content Validity Index

CVR: Content Validity Ratio

DBT: Dialectical behavior therapy

DIB-R: Diagnostic Interview for Borderlines-Revised

DSM-5: The Diagnostic and Statistical Manual of Mental Disorders, Fifth Edition

MSI: The McLean Screening Instrument

PRO: patient-reported outcome

REM: Rapid eye movement

SCID2: The Structured Clinical Interview for DSM-IV Axis II Personality Disorders

SPSS: Statistical Package Borderline Personality for the Social Sciences

چکیده

زمینه: اختلال شخصیت مرزی برای نخستین بار در سال ۱۹۷۸ تعریف گردید و ده سال بعد وارد ویرایش سوم راهنمای تشخیصی و آماری اختلالات روانی شد. اختلال شخصیت مرزی به صورت حساسیت شدید به درک جزئیات روابط، یک احساس از خود ناپایدار، احساسات شدید و رفتار خشونت آمیز تعریف می شود. به علت اینکه تلاش برای درمان بیماران با اختلال شخصیت مرزی با خشم بیمار، خودکشی های مکرر و عدم تبعیت از درمان روبرو می شوند، این تشخیص به درمان ناپذیر بودن شهره است ولی پیشرفت های اخیر درمان ناپذیر بودن این بیماری را زیر سوال برده است به طوریکه چندین مطالعه نشان داده اند که اختلال شخصیت مرزی قابل درمان است و علائم بیماران با درمان بهتر می شود. پرسشنامه ی *Zanarini* که توسط فردی به همین نام اختصاصا برای این اختلال طراحی شده و علاوه بر تشخیص این اختلال، قابلیت ارزیابی بیماران بعد از درمان را نیز دارد و از پرسش نامه های مشابه دیگر از جمله *MCMI2* کوتاه تر است. پرسشنامه ی *Zanarini* شامل ۱۰ آیتم دو پاسخی خواهد بود که مجموع نمره ی ۱۰ را شامل می شود.

هدف: هدف از انجام این مطالعه هنجاریابی و بررسی روایی و اعتبار پرسشنامه ی *Zanarini* به زبان فارسی بود.

مواد و روش کار: با روش ترجمه و بازترجمه، نسخه فارسی پرسشنامه ی غربالگری زانارینی تهیه شد و بر اساس حجم نمونه توصیه شده برای مطالعات روایی سنجی به روش تحلیل عاملی ۲۲۰ بیمار مبتلا

اختلال شخصیت مرزی مراجعه‌کننده به بیمارستان فاطمی اردبیل به عنوان نمونه انتخاب شدند. مشخصات جمعیتی و بالینی مشخص شد و سپس به تکمیل پرسشنامه اختصاصی زانارینی اقدام شد. روایی صوری و محتوا با شاخص‌های CVI^1 و CVR^2 بررسی شدند. همچنین روایی ملاک با سنجش میزان تطابق نتایج نسخه فارسی پرسشنامه BPI^3 با نتایج حاصل از پرسشنامه ارزیابی شد. اعتبار درونی پرسشنامه با استفاده از ضریب آلفای کرونباخ بررسی شد. همچنین اعتبار به روش آزمون-باز آزمون^۴ برای متغیرهای پرسشنامه ارزیابی شد.

نتایج: میانگین و انحراف معیار سنی پاسخ دهندگان ۳۰.۹۵ و ۶.۲۳ بود. ۶۹.۵ درصد از پاسخ دهندگان مرد و اکثر آنها بیکار بودند (۶۶.۴ درصد از پاسخ دهندگان). اکثر بیماران تحصیلات تا متوسطه داشتند (۷۹.۵ درصد) و ۶۱.۴ درصد مجرد بودند. ۷۳.۲ درصد از بیماران دریافت سایکوتراپی یا دارو یا هر دو را ذکر می نمودند. روایی صوری به صورت کیفی مناسب ارزیابی شد. در بررسی روایی محتوی مقدار CVI و CVR پرسشنامه به ترتیب ۰.۹۲ و ۱ به دست آمد. روایی ملاک در هم بستگی با پرسشنامه BPI ۰.۶۶ تعیین شد. در بررسی اعتبار، اعتبار درونی و اعتبار بازآزمایی به ترتیب ۰.۵۹ و ۰.۸۷ به دست آمد.

نتیجه گیری: با انجام تحلیل عاملی اکتشافی نسخه ی تک عاملی برای پرسشنامه ی فارسی پیشنهاد می گردد. با توجه به روایی و اعتبار مناسب، نسخه ی فارسی پرسشنامه ی $MSI-BPD$ برای جمعیت فارسی زبان قابل استفاده است.

کلمات کلیدی: روان سنجی-اعتبار-روایی-شخصیت مرزی

¹ content validity index

² content validity ratio

³ Borderline Personality Index

⁴ test-retest reliability